

[Uz Sākumlapu](#) > Citi attiecīgie noteikumi par pārsūdzībām, tiesiskās aizsardzības līdzekļiem un tiesu iestāžu pieejamību ar vidi saistītās lietās

Citi attiecīgie noteikumi par pārsūdzībām, tiesiskās aizsardzības līdzekļiem un tiesu iestāžu pieejamību ar vidi saistītās lietās

Pastāv arī citi tiesību aizsardzības līdzekļi attiecībā uz administratīvajiem aktiem vides jomā.

1. Tiesību aizsardzības līdzekļi pret administratīvo (valsts pārvaldes iestāžu) bezdarbību.

Orhūsas konvencija par pieeju informācijai, sabiedrības dalību lēmumu pieņemšanā un iespēju vērsties tiesu iestādēs saistībā ar vides jautājumiem paredz līgumslēdzējpusēi (valstij) nodrošināt, ka sabiedrības pārstāvjiem ir pieeja administratīvajām vai tiesas procedūrām, lai apstrīdētu citastarp publisko institūciju bezdarbību, kura ir pretrunā valsts normatīvajiem aktiem. Atbilstoši Augstākās tiesas praksei Orhūsas konvencija un Satversmes 115.pants garantē sabiedrībai tiesības prasīt no kompetentajām valsts institūcijām reāli īstenot pasākumus, kas ir šo institūciju kompetencē, un tiesības to prasīt arī tiesā. Valsts institūciju bezdarbība var izpausties kā iestāžu klusēšana (piemēram, lēmuma nepieņemšana, kad šāds lēmums būtu sagaidāms), kā arī nepietiekami efektīvu pasākumu īstenošana, piemēram, tas, ka netiek pienācīgi izpildīts iepriekš pieņemts lēmums.[1] Tas ir vienīgais instruments, ko var izmantot arī tad, ja kāds vēlas nepieļaut citām personām vai uzņēmumiem radīt kaitējumu videi vai vēlas novērst šāda kaitējuma sekas. T.i., persona var prasīt kompetentajai valsts pārvaldes iestādei izdot citai personai adresētu administratīvo aktu, kā arī vērsties ar pieteikumu administratīvajā tiesā pret šo iestādi, ja iestāde neizdod administratīvo aktu vai arī tās lēmums ir neefektīvs, un prasīt reālu pieņemtā lēmuma izpildi. Ciktāl šāda prasība ir pamatota ar vides tiesībām un uzrāda iespējamus kaitējuma draudus vai kaitējumu videi, ikvienai fiziskajai vai juridiskajai personai ir tiesības vērsties kompetentajā iestādē un tiesā, tā kā vides tiesībās tiek piemērots *actio popularis* (sk. iepriekš 1.4.1. par *actio popularis*).

Gadījumā, ja kompetentā valsts pārvaldes iestāde neatbild uz iesniegumu par efektīvu pasākumu īstenošanu, personai ir iespēja vērsties ar apstrīdēšanas iesniegumu augstākā iestādē un ar pieteikumu administratīvajā tiesā. Piemērojami vispārīgie administratīvā procesa noteikumi (sk. iepriekš 1.3.1.-1.3.4. vairāk informācijas par apstrīdēšanas un pārsūdzēšanas procedūrām augstākā iestādē un tiesā, un 1.7.1. vairāk informācijas par piemērojamiem termiņiem).

Ja tiesa pieņem izskatīšanai pieteikumu, persona var lūgt pagaidu aizsardzību sava pieteikuma priekšmeta robežās. Piemēram, pieteicējs var lūgt nekavējoties piemērot pagaidu noregulējumu un veikt pagaidu pasākumus, lai novērstu kaitējumu videi.

2. Instrumenti efektīvai valsts pārvaldes iestāžu un tiesas nolēmumu īstenošanai vides jomā

Administratīvā procesa likums paredz instrumentus, kurus var izmantot, lai tiktu pilnībā izpildīts iestādes izdots administratīvais akts vai tiesas lēmums vai spriedums, proti, piespiedu izpildes līdzekļus. Likums regulē piespiedu izpildes līdzekļus, ko var izmantot gan iestāde vai tiesu izpildītājs, gan policija.

Ir dažādi piespiedu izpildes līdzekļi, ko var izmantot iestādes (Administratīvā procesa likuma 367., 368.pants): izpildrīkojums, aizvietotājizpilde (ko var veikt iestāde uz adresāta rēķina), piespiedu nauda (ko var piemērot atkārtoti, ja nepieciešams) vai tiešais spēks. Tiesa var piemērot piespiedu naudu amatpersonām, kuras atbildīgas par tiesas nolēmumu izpildi, un arī šīs piespiedu naudas var piemērot atkārtoti (Administratīvā procesa likuma 374.pants).

Ja, ievērojot lēmuma saturu, lēmumu var izpildīt tiesu izpildītājs, tas var izmantot visus parastos izpildes līdzekļus atbilstoši Civilprocesa likumam.

Personai, kuras interesēs ticis izdots administratīvais akts vai pieņemts tiesas nolēmums, ir tiesības iesniegt sūdzību par nepildīšanu vai par nepienācīgu izpildi. Arī persona, pret kuru ir izdots administratīvais akts vai

pieņemts tiesas nolēmums, var iesniegt sūdzību par kļūdām izpildē.

Būtisku vides normatīvo aktu pārkāpumu gadījumā var tikt piemērota kriminālatbildība, tāpat arī par izvairīšanos izpildīt tiesas nolēmumus.

Tiesvedības laikā administratīvajā tiesā tiesa var piemērot procesuālos piespiedu līdzekļus, lai nodrošinātu taisnīgu procesu un taisnīgu lēmumu pieņemšanu. Šādi piespiedu līdzekļi ir brīdinājums, izraidīšana no sēžu zāles, piespiedu nauda un piespiedu atvešana. Piespiedu naudu var piemērot (arī atkārtoti), piemēram, valsts amatpersonām, kuras neatbild uz tiesas informācijas pieprasījumiem, un jebkuram procesa dalībniekam, kurš bez attaisnojoša iemesla neiesniedz pieprasītos pierādījumus.

[1] Augstākās tiesas 2011.gada 1.jūlija spriedums lietā Nr. SKA-215/2011.

■ Lapa atjaunināta: 28/07/2021

Šīs lapas dažādās valodu versijas uztur attiecīgās dalībvalstis. Tulkojumu veic Eiropas Komisijas dienestā. Varbūtējās izmaiņas, ko oriģinālā ieviesušas kompetentās valsts iestādes, iespējams, nav atspoguļotas tulkojumos. Eiropas Komisija neuzņemas nekādas saistības un atbildību par datiem, ko satur šis dokuments, vai informāciju un datiem, uz kuriem šajā dokumentā ir atsauces. Lūdzam skatīt juridisko paziņojumu, lai iepazītos ar autortiesību noteikumiem, ko piemēro dalībvalstī, kas ir atbildīga par šo lapu.